

lingüístic, «les cares tranquiles i rialleres», «vora l'Horta riallera», Coromines (*Presons Imag* 1, 18 8f, *Elegia de València*, 19b) *Riallera Rialleta* [Eiximenis, *Dones*, i Is. de Villena, *DAG*], Lacav; id i *riallassa* [Belv.] *Riallor Enriallar*, -ar-se, *DAG* a Bages i prov. Girona, *DAG*; «--- féu la Pilar pregonament enriallada. —així parla d'una enamorada de vostè?», NOLLER (*Pilar Prim*, O C, 74); i V, supra, el ribag *enriallad(a)*.

Rioler [*DTO* 1647 «propensus, proclivus ad risum, 10 qui ex nihilo, sine causa ridet], Belv.,³ «pren lo la nina ab *rioler* esguart», *JFlo* 1864, 104 (*DAG*); «Que de fruites més sanes i exquisides / ningú en presentará; veniu *rioleres*, / oh petita Pandara, oh jove Ixena, / per oferir-ne les primícies pures», Costa i Llobera (1906, *Horacianes* XIV, v. 11); «xicot tan de lley *rioler*, que fins esclatava a riure quan se feya un nyanyo», «tan *rioler* com esplèndid panorama», Pons Mass (*Colla del Carrer* II, 18; *Auca de la Pepa*, 387),

Joan Rosselló de Son Forteza en carta a Coromines, 20 1, 17d
7-xi-1929, es declarava «optimista i *rioler* fins a l'hora de la posta», «l'honesta conversa amb les noies de la teva edat et pot --- procurar la més *riolera* concepció del món» escrivia Coromines a un fill el 7-xi-1925, «per sota aquesta ordenació legal de l'amor --- que és 25 el fonament de la construcció social, --- hi ha deus i ullals i *rioleres* fontanes, que brollen de totes les esquerdes en una varietat infinita de manifestacions», id (*Les Llàgrimes de St Llorenç* III, vi, p. 236); «em deixava guanyar les primeres partides, però després la passió del joc va passar per damunt de la seva *riolera* deferència, i vaig haver de pagar-li el cafè», id (en la primera versió de *L'Avi dels Mussols*); «set mercaderens de 8 a 13 anys, badant uns ulls com uns platets, *riolers*, atxaravits», AMAlcover (*BDLC* XI, 30; i de 35 nou XIII, 40)

«Una vall, una vall, he deixat endarrera / amb les cases a dins la profunda verdor, / on l'amor assolit tendrament persevera / sentint l'aigua que cau en uns camps d'abundor. / Hi volguí, per un temps, el recés 40 temptador, / amagat dins la pau de la vall *riolera*, / i poder respirar la divina frescor / d'aquell porxo ignorat on la parra prospera / ---», Carner, *Excelsior* (*Les Monjoies*, 1911). *Riolec*, *DAG*, remetent a *rioler* *Riolera* [Sta Col. de Farners, *DAG*].

Possiblement el punt de partida d'aquesta formació poc comuna es trobà en *enriolar-se*, *enriolat*, que el *DAG* registra a la PnaVic; «la terra torna a verdejar --- airoles de pèsols s'aclapen *enrioladament*, entre les rastelleres dels ceps», Coromines (*Avi dels Mussols* xv, O. C., 567ac),⁴ els quals són formacions verbals d'un tipus corrent, com *rodolar*, *tremolar*, *remintolar*, *miolar*, *grinyolar*, *gronxolar* etc. En efecte trobem ja en català antic un testimoni d'aquesta hipotètica formació verbal, que, amb la seva arcaica data de 1429, sembla comprovar la idea: «que l venes, e que ns 55 *arrigolem* de ço que n'hauràs' que ens alegrem, que ens refocillem, amb el preu que en trauràs', *Decam* VIII, § 6, 459.6 (amb -g antihiàtica), car això tradueix *godiamo* de l'original boccaccesc.

En combinació amb *rialler*: *rioler* També es podria pensar (em sembla menys convincent) en contaminació de *garoler* (variant de *gàrrul* i *gàrlar*, que el *DAG* recull a «Muntanya») Mateixa formació en el gascó del Comenge «*arridouilè* rieur, -euse» (Dupleich, *Le Patois de St Gaudens*) *Riola* sembla extret de *rioler*. «El dia de Nadal --- hi hauria una rica foguera, hi hauria riquets que farien tabola alegre amb cançons i 110-les, que tocarien la pandorga», Enr. Valor (en «*Jornada*», Val, 18-xii-1962) *Riolare Riolaner Riolar*

Altres formacions paral·leles. *Rianxér* tort. «lo càracter *rianxé* i gresquero del nostre poble», JMoreira (*Folk* *Tortosi*, 215) *Risser* 'rialler' (a Gósol, Card, *DAG*), que deu venir de *reisser. *Reidor* [Lab]. *Rient*, *rienta* [Lacav] «la *rienta* vila», Coromines (dos o tres cops, al final de *Les Presons Imag* 1). «--- Del Pirineu, niu d'àligues, t'atraca als penyalars, / dessota 'l cel més blau, darrera eix mur d'Europa, / y al bressoleig, com Venus, de dos *rihentes* mars», *Ail* 1, 17d

Rigadis; *rigadissa* f eivissenc «des fadrins i allotes bull sa *rigadissa* com un torrentó per dins un canyar», Is Macabich (en el *Ll d'Eiv* de Villangómez, 84); *rigadisses* 'brogit de rialles', JnCastelló (*Rond Eiv*, 54, de noies que es pentinen) *Regudor*

Riota (695, Lacav.) que defineix «lo riure immoderat, *vehementior risus*; in effusioem risum solutio; cachinnus»; Belv. i Lab «fer *riota* d'alguna cosa»; «hi havia una *riota* que feya plè escoltar», Verdaguer (*Jovenivoles*, 199); «allavors, com plogut del cel, vingué un tronxo a tomar-li 'l barret, promoguent una *riota* general», MrnVayreda (*Sang Nova* IV, ii, 257); «hi havia una *riota* que se sentia de Déu sap a on», PnaVic. (*DAG*); «qui es riu de tot i de tots» (en un altre poble de la comarca) (*DAG*); «així els mobles --- i una mena d'ambient que feia pensar en un atapeiment d'ombres desvergonyides, no tenien lleure per afrontar-los amb la fereta *riota* dels seus records», Coromines (*Pigmalió*, xi, 165). En les fonts més tradicionalistes, el matís no és el de 'befa' sinó 'massa confusa de riallades de molts': «--- las castanyas --- si --- ferian, saltant de la torradora, la canalla que, entre peus jugant, li feyan nosa, hi havia una *riota* que feya ple(r) escoltar», Verdaguer (*Escr Inèd* I, 133).

És natural el judici etimològic d'AlcM: «Derivat despectiu de *riure*»; i això sembla, per més que tal formació en *-ota* sobre un radical estrictament verbal, i amb valor no gens adjectiu sinó abstracte i acumulatiu, no deixa de ser ben estrany. I és que en el fons 50 hi ha una altra cosa.

L'únic testimoni medieval que conec en català (fora dels de JMarc i LAversó que donen *riota* i el verb *riotar*, *-otà* però sense dir en quin sentit) ja ens obre els ulls: «mana lo batle --- a tots --- qui sien tenguts pagar lo saixantè --- que --- sien tenguts de comtar --- tota hora que ls ia request --- per aquels --- qui hocoliran. E aquel --- qui ho contradirà, ni brega o *arrot* lur mauria ['mouria'], ni jurar no volria, que'l senyor y farà son dever», doc. de Perpinyà a. 1310 (*InuLC*).

60 Un cat. mod. *arriot* fou usat per l'emp. Pous i Pagès